

Prikaz knjige

UDK: 330.101.54(049.32)

doi: 10.5937/ekonhor1503233L

ADVANCED MODERN MACROECONOMICS: ANALYSIS AND APPLICATION

Gillman, M. (2011). Prentice Hall, Financial Times, England: Pearson Education Limited
ISBN 978-0-273-72652-4, XVI+604

Nemanja Lojanica*

Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu

Potreba za postizanjem konsenzusa u makroekonomskoj teoriji i praksi, predstavlja veliki izazov. Naime, tokom razvoja makroekonomije, izdvojio se veliki broj različitih ekonomskih škola, i shodno tome, prisutne su brojne kontroverze, kako na planu normativne, tako i na planu pozitivne analize. Poslednjih godina, sve se više govori o nastanku nove neoklasične sinteze, ili novom konsenzusu u makroekonomiji. Razvijanjem nove neoklasične sinteze, kao makroekonomskog pravca, utemeljenje makroekonomske teorije na mikroekonomskim osnovama, dobija sve veći značaj, i podrazumeva usmeravanje ka ponašanju pojedinačnih subjekata.

U knjizi pod naslovom: *Advanced modern macroeconomics: analysis and application*, autor Max Gillman (profesor makroekonomije na Cardiff Business School, Cardiff University), obogaćuje savremeni pristup makroekonomiji, koristeći mikroekonomsku osnovu. Knjiga je bazirana na

standardnim neoklasičnim modelima, a doprinos autora je u razvijanju novog dinamičkog modela, koji se može koristiti za objašnjenje poslovnih ciklusa i nezaposlenosti. Pri tome, autor koristi i razvija brojne matematičke instrumente. Svrha knjige je, da na bazi mikroekonomskih osnova makroekonomije, ponudi objašnjenja funkcionisanja privrede, kao i načine za rešavanja ključnih makroekonomskih problema: ekonomskog rasta, problema poslovnih ciklusa, nezaposlenosti, delovanja monetarne i fiskalne politike. Knjiga je, pre svega, namenjena onima koji se bave makroekonomskom teorijom, a pritom: 1. poznaju osnove mikroekonomije i 2. poseduju osnovna matematička znanja koja se tiču izvođenja i rešavanja sistema jednačina.

Knjiga je podeljena u sedam delova, od kojih je svaki deo organizovan kroz nekoliko odeljaka, pri čemu se svaki završava pitanjima i odabranom literaturom, dok je u odeljcima gde su prisutna obimnija matematička izvođenja, ona prikazana u Apendiksu. Na kraju knjige se nalazi Predmetni indeks.

* Korespondencija: N. Lojanica, Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Đ. Pucara 3, 34000 Kragujevac, Republika Srbija; e-mail: nlojanica@kg.ac.rs

U prvom delu knjige, naslovljenom: *Mikroekonomske osnove makroekonomije* (3-24 str.), ukazano je na značaj mikroekonomskih osnova za makroekonomsku analizu, korišćenjem Teorije opšte ravnoteže. Ovaj deo obuhvata kratak pregled koncepta agregatne tražnje i ponude u dinamičkoj analizi, uloge humanog kapitala, objašnjenje poslovnih ciklusa, kao i koncepte permanentnog dohotka i bogatstva. Cilj odeljka je da se čitalac, na sistematičan način, upozna sa osnovnim instrumentarijumom koji je korišćen u knjizi.

Drugi deo knjige, pod naslovom: *Tržište rada i dobara* (27-120 str.), obuhvata tri odeljka. U prvom odeljku se analizira opšta ravnoteža tražnje i ponude za radom i dobrima, i izvodi se *trade-off* rada i dokolice, na osnovu čega se postavlja jednakost marginalne stope supstitucije i realne zarade. Na bazi ovih mikroekonomskih postavki, izvodi se ključna determinanta ekonomskog rasta - porast produktivnosti. Takođe, detaljnije je objašnjen proces uspostavljanja ravnotežnog nivoa zaposlenosti i *output*-a, primenom jednostavne statičke analize, kao i uticaj oporezivanja na kretanje zaposlenosti. U okviru posebnog odeljka je razmatran osnovni mehanizam realne zarade u svetskoj trgovini, i na bazi toga su objašnjeni makroekonomski fenomeni, kao što su: migracije stanovništva, obrazovanje, globalizacija.

Treći deo knjige, naslovljen: *Tržište kapitala i dobara* (123-200 str.), takođe, obuhvata tri odeljka. U prvom odeljku se uvodi koncept intertemporalne potrošnje, i objašnjava se ravnoteža na tržištu kapitala i dobara, na osnovu koje se ispituju makroekonomske implikacije promene potrošnje. U drugom odeljku se govori o politici kapitala i poslovnim ciklusima. U ovom odeljku se ističe uticaj promena u produktivnosti i namenskim sredstvima u generisanju poslovnih ciklusa. Istaknut je veliki značaj malih distorzija u stopi poreza na investicije. U poslednjem odeljku se prikazuje doprinos trgovine na međunarodnom tržištu kapitala, ukupnim ekonomskim performansama.

Model agregatne ponude i agregatne tražnje (AS-AD) u savremenim uslovima (203-293 str.), naslov je četvrtog dela knjige, koji čine tri odeljka. U prvom odeljku, fokus je na AS-AD modelu u dinamičnom kontekstu, a glavnu ulogu u konceptu ima fond kapitala. U nastavku se ističe da promene u nezaposlenosti

generišu i promene u produktivnosti. Takođe, ističe se da prilikom sprovođenja ekonomske politike u procesu recesije treba imati u vidu uticaj poreza na smanjenje zaposlenosti. Poslednji odeljak ovog dela tiče se nalaženja metodoloških rešenja za primenu dinamičnog AS-AD modela.

Peti deo knjige, koji nosi naslov: *Rast, humani kapital i poslovni ciklusi* (297-425 str.), sastoji se iz četiri odeljka. U prvom odeljku polazi se od teorije egzogenog rasta sa nultom stopom rasta, ali autor je dopunjava, uvođenjem modela sa pozitivnim rastom, jer analizira i intertemporalnu marginalnu stopu supstitucije potrošnje koja determiniše rast. U drugom odeljku, autor proširuje dinamički model egzogenog rasta, uključivanjem investicija u humani kapital. Ova novina podrazumeva promene u AS-AD modelu. U trećem odeljku koristi se dinamički model za objašnjenje poslovnih ciklusa. Na kraju se ukazuje da svetska trgovina izjednačava faktorske cene, samo u slučaju kada je faktorska produktivnost humanog kapitala različita.

Naslov šestog dela knjige je: *Rizik, bankarstvo i imovina* (429-505 str.). Prvi odeljak objašnjava ključne elemente neizvesnosti u uslovima bankarskog poslovanja, koji su veoma značajni u kontekstu kriznih situacija. Takođe, u ovom odeljku se pokazuje da je potrošnja ujednačenija među zemljama u kojima ne postoje troškovi transferisanja dohotka. U nastavku se potvrđuje da visoki troškovi finansijskog posredovanja smanjuju kapitalne investicije, kao i da do kriznih situacija dovode nagle promene u produktivnosti bankarskog sektora. U fokusu poslednjeg odeljka je dokazivanje pretpostavki da cene akcija odražavaju diskontovani tok budućih dividendi.

Sedmi, poslednji deo knjige koji nosi naslov: *Fiskalna i monetarna politika* (510-594 str.) obuhvata tri odeljka. U prvom odeljku se, kroz koncept budžetskog oganičenja države, objašnjava sistem javnih finansija. Takođe, u ovom odeljku se izvodi matematička relacija između deficita i duga, na primeru zemalja Evrozone. U narednom odeljku se ističe da porezi na kapital (pre svega, humani), imaju najveći uticaj na pad ekonomske aktivnosti i zarada. Poslednji odeljak knjige ima u fokusu monetarnu teoriju i politiku, odnosno analizira efekte inflacionog oporezivanja u endogenim

i egzogenim modelima rasta na marginalnu stopu supstitucije rada i dokolice.

Max Gillman je, pored profesorskog zanimanja, i istraživač na Ekonomskom institutu Akademije nauka u Mađarskoj. Reč je o renomiranom autoru. Imajući u vidu činjenicu da je knjiga namenjena i studentima dodiplomskih i postdiplomskih studija, autor izvesnu pažnju posvećuje i opisivanju fundamentalnih pojmova u ekonomiji. Međutim, budući da naslov knjige sadrži koncept „napredna makroekonomija“, korisno bi bilo razmotriti i mogućnost uključivanja

odgovarajućih empirijskih istraživanja iz nacionalnih ekonomija ili grupacija zemalja, primenom dinamičko - stohastičkog modela opšte ravnoteže, koji je široko rasprostranjen u makroekonomskim analizama sa mikro osnovom. Ovim pristupom bi se mogao oceniti efekat primene određenih mera (na primer, ekonomske politike) na ukupno blagostanje nacionalne ekonomije. Takođe, u odgovarajućim modelima rasta, mogla bi se uključiti, kao dodatni faktor proizvodnje, i potrošnja energije, u kontekstu njenog značaja za postizanje održivog razvoja, koji se nalazi u fokusu pažnje u savremenim ekonomskim uslovima.

*Primljeno 29. novembra 2015,
nakon revizije,
prihvaćeno za publikovanje 15. decembra 2015.
Elektronska verzija objavljena 25. decembra 2015.*

Nemanja Lojanica je asistent na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu, na nastavnim predmetima Osnovi makroekonomije i Nacionalna ekonomija. Student je doktorskih akademskih studija na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu. Glavne oblasti njegovog naučnog istraživanja su makroekonomska teorija i politika.